

5. Копылов М.Н. О правовом содержании понятия "экологическая безопасность" / М.Н.Копылов // Правоведение. - 2000. - № 1. - С. 113-120.

Міжнародна безпека та її забезпечення міжнародно-правовими засобами

Вайдалович О.Ф. - студентка навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри загально-правових дисциплін, навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент - **Камінська Н.В.**

Проблема забезпечення міжнародної безпеки в широкому її розумінні — це проблема забезпечення миру й запобігання війні. Сучасне міжнародне право, що є правом миру, покликане служити цій меті. Прагнення держав забезпечити стабільний мир на землі залежить насамперед від зовнішньої політики й безумовного виконання принципів і норм сучасного міжнародного права. Але, як ми знаємо, на жаль, вони не завжди виконуються - безпосередніми свідками чого ми з вами є.

Сьогодні питання забезпечення міжнародної безпеки є основною проблемою сучасності, а саме поняття «війни і миру», які є гостро актуальними у міжнародних відносинах сьогодення. Колишній Генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос Галі зазначав, що без миру не може бути розвитку й у суспільстві назриватиме конфлікт. Ці слова ми повинні розуміти й чітко сприймати, адже конфлікт може перерости у неминучу катастрофу, яка поведе за собою жертви. А тому ми повинні всебічно аналізувати сучасні правові гарантії міжнародної безпеки, аби бути захищеними від порушень з боку інших держав і співтовариств - цим й обґрунтовується актуальність даної проблематики.

Загалом, міжнародно-правові засоби забезпечення безпеки - це сукупність правових і інших способів і методів, що відповідають основним принципам міжнародного права, спрямованим на забезпечення миру та запобігання війні, а в разі потреби застосування державами колективних заходів проти актів агресії та військових ситуацій, що загрожують миру та безпеці народів. Міжнародні правові засоби забезпечення міжнародної безпеки можна умовно розділити на три групи: нормативні, організаційні та матеріальні [5].

Відповідно до нормативних гарантій забезпечення міжнародної безпеки, чинне міжнародне право покликане служити миру. Тому всі його норми повинні мати "світозберігаючий" потенціал. Насамперед, це стосується основних принципів міжнародного права, що спрямовані на забезпечення співробітництва та міжнародного захисту народів, причому ці принципи лише тоді досягають мети, коли діють взаємозалежно. Юридичну основу права міжнародної військової безпеки становлять, насамперед, такі основні принципи міжнародного права, як принцип незастосування сили, принцип мирного вирішення спорів, принцип роззброєння [2, с. 127].

Війна як найбільш небезпечний рівень міжнародного конфлікту є такою формою міжнародних відносин, що хоча і заборонена, але є реальністю, з якою міжнародне право має рахуватися, протиставляючи їй організовані гарантії попередження та припинення. У зв'язку із цим міжнародне право передбачає створення державами систем безпеки (індивідуальної та колективної), що закликані попереджувати війни, а в разі початку війни - як можна швидше її припинити, застосовуючи колективні заходи. Якщо в залежності від стадії розвитку конфлікту можна говорити про підтримку чи відновлення міжнародного миру, то за рівнем інтересів, що втягуються в конфлікт, можна говорити про індивідуальну, групову або колективну безпеку.

Як зазначає М. В. Буроменський, система індивідуальної безпеки держав - це сукупність використовуваних державою індивідуальних гарантій за-безпечення своєї безпеки. Колективна безпека - система спільних заходів держав усього світу чи визначеного гео-графічного району, що були запроваджені для підтримання миру,

усунення загрози миру та припинення актів агресії. Розрізняють універсальну та регіональну системи колективної безпеки.

Універсальна система колективної безпеки створена в рамках ООН, її головним завданням є підтримка та зміцнення міжнародного миру та безпеки на основі спільних дій держав. Відповідно до Статуту ООН підтримка міжнародного миру та безпеки має будуватися на основі загально визнаних принципів і норм міжнародного права та здійснюватися Генеральною Асамблеєю та Радою Безпеки, компетенція яких у цій сфері чітко розмежована. Генеральна Асамблея може обговорювати будь-які питання чи справи, що стосуються підтримки міжнародного миру та безпеки, у тому числі розглядати загальні принципи співробітництва в цій області, давати рекомендації державам і Раді Безпеки з цих питань. На Раду Безпеки покладена головна відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки (ст. 24 Статуту ООН). Це єдиний орган ООН, що має право починати дії, превентивні та примусові, від імені ООН, у тому числі об'єднаними збройними силами держав — членів ООН [3].

Регіональні системи складають частину все-світньої системи безпеки. Головним їх завданням є підтримка миру та безпеки у визначених регіонах. Відповідно в регіональних системах безпеки можуть брати участь тільки держави цього регіону; дії держав не повинні виходити за рамки цього регіону; ці дії не можуть суперечити загальній безпеці та повинні відповідати цілям і принципам Статуту ООН. Щоб виключити можливість підміни, Статут Ради Безпеки ООН чітко визначає положення регіональних організацій. У даний час, зокрема, такими регіональними організаціями є: Ліга Арабських держав, Організація Африканської Єдності, Організація Американських держав, в установчих актах яких містяться положення про колективні заходи в разі збройного нападу на будь-якого з їхніх членів [1, с. 15].

Отже, проблема підтримання миру й зміцнення міжнародної безпеки, є однією з головних у сучасному міжнародному праві. Однак нинішній етап розвитку і перебігу подій відрізняються тим, що світ стає все більше наповненим сутичками і конфліктами, а звідси - взаємозалежним і неподільним, що зумовлює необхідність ще більш масштабного й активного співробітництва держав у сфері зміцнення системи міжнародної безпеки. Концептуальні й міжнародно-правові основи такого співробітництва закладено у Статуті ООН, головна мета якого полягає в тому, щоб підтримувати міжнародний мир і безпеку, а одним з головних шляхів для досягнення цієї мети є застосування ефективних колективних заходів для запобігання й усунення погрози миру й припинення актів агресії або інших порушень миру.

Список використаної літератури:

1. Дужич Л. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародно- правовими засобами / Л. Дужич // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - К., 2010. - Вип. 88. Ч. 1. - С.114-115.
2. Сергунин А. А. Международная безопасность и новые подходы и концепты / А. А. Сергунин // Полис. - 2005. - № 6. - С. 126-137.
3. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26 черв. 1945 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.rada.gov.ua.
4. Блищенко И. П. Мирное разрешение споров между государствами - один из важнейших принципов международного права / И. П. Блищенко, М. Л. Энтин // Международно-правовые формы сотрудничества государств в Европе / под ред. О. Н. Хлестова. - М. : Междунар. отношения, 1977. - С. 51-73.
5. Міжнародне право : Навчальний посібник / за ред. М. В. Буроменського. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 336 с.